

STANISŁAW KRECHOWICZ

* 24 V 1903, Uhnów

† 13 XII 1984, Szczytno

Stanisław Krechowicz urodził się w niedzielę 24 maja 1903 roku w Uhnowie z ojca Rafała i matki Anny Krechowiczów. Miasto Uhnów (ukr. Угнів) znajduje się obecnie na terytorium Ukrainy i należy administracyjnie do obwodu lwowskiego, rejonu czerwonołódzkiego.

Biorąc pod uwagę datę urodzenia Stanisława Krechowicza, można przyjąć, że wykształcenie zdobył przed 1939 rokiem i również przed wybuchem II wojny światowej miał już doświadczenie pedagogiczne. O przedwojennych etapach działalności nauczycielskiej małżonków Julii Heleny Krechowicz (1908–1992) i Stanisława Krechowicza wolno wnioskować nie tylko na podstawie miejsca urodzenia ich syna, Jerzego Krechowicza (1937–2023), który przyszedł na świat na obszarze II RP we wsi Toki (gmina Koszlaki, powiat zbarski, województwo tarnopolskie; obecnie Toki należą do Ukrainy), lecz przede wszystkim przez odwołanie się do zapisu w „Dzienniku Urzędowym Kuratorium Okręgu Lwowskiego”. Znajduję w nim informację, że Stanisław Krechowicz w 1938 roku pełnił obowiązki kierownika Publicznej Szkoły Powszechnej w Tokach i wchodził w skład Państwowej Komisji Egzaminacyjnej dla Nauczycieli Zdających Egzamin Praktyczny¹. Szkoła w Tokach istniała do jesieni 1939 roku. Według stanu na 17 października 1939 w placówce tej było zatrudnionych 5 nauczycieli i zapisanych 250 uczniów².

Z zachowanego w archiwum szczycieńskiego LO dokumentu kadrowego wynika, że Julia Helena Krechowicz po wyzwoleniu rozpoczęła pracę jako nauczycielka od 1 IX 1945, co może oznaczać, że od tego samego momentu także Stanisław Krechowicz był nauczycielem. Na pewno w okresie od 1 czerwca 1946 do 1 sierpnia 1946, zarówno Julia Helena Krechowicz, jak i Stanisław Krechowicz byli zatrudnieni w Publicznej Szkole Powszechnej na Dolnym Śląsku – najpierw w Górze Śląskiej, a od 1 sierpnia 1946 – w Publicznej Szkole Powszechnej w Czerninie³; do tej 5-izbowej szkoły uczęszczało 213 uczniów⁴. W wyniku kolejnych migracji zawodowych Państwo Krechowiczowie trafili do Szczytna.

¹ „Dziennik Urzędowy Kuratorium Okręgu Lwowskiego”. Lwów. R. XLII, 28 II 1938, s. 70; https://jbc.bj.uj.edu.pl/Content/266891/PDF/NDIGCZAS007933_1938_002.pdf (16 III 2023).

² Zob. *Історія школи*; <https://sites.google.com/view/tokyshool/історія-школи> (16 III 2025).

³ Wcześniej miasto, teraz zaś wieś – Czernina należy administracyjnie do województwa dolnośląskiego, powiatu górowskiego, gminy Góra.

⁴ Mirosław Żłobiński, *Powstawanie szkół powszechnych*. „Kwartalnik Górowski” 2019, nr 67, s. XXVII; https://bp.pcdn.edu.pl/source/kwartalnik_gorowski_nr_67.pdf (16 III 2025).

Na temat Stanisława Krechowicza jako biologa szczycieńskiego Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących w Szczytnie informacje są szczątkowe. W archiwum Szkoły zachował się zaledwie jeden dokument, na którego podstawie nie da się prześledzić w pełni ani danych kadrowych tego dydaktyka, ani tego, jaką ścieżkę pedagogiczną przebył przed podjęciem pracy w Szczytnie. Jest to umowa o pracę nr 37/52 z 1 lutego 1952 zawarta ze Stanisławem Krechowiczem przez ówczesnego dyrektora Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących, Jerzego Korkozowicza (1919–2003). Stanisław Krechowicz jako nauczyciel kontraktowy miał prowadzić lekcje biologii w wymiarze 2 godzin tygodniowo w okresie od 1 lutego do 31 lipca 1952 roku, a zatem – przez jeden tylko semestr w roku szkolnym 1951/1952.

Żoną Stanisława Krechowicza była Julia Helena Krechowicz, w okresie szczycieńskim – wychowawczyni w świetlicy Szkoły Podstawowej i Liceum Ogólnokształcącego oraz – później – nauczycielka nauczania początkowego Szkoły Podstawowej nr 3 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Szczytnie (1959–?). Ze związku ze Stanisławem Krechowiczem urodziło się troje dzieci: córka Teresa Stanisława (1934–2004) oraz synowie – Jerzy Walerian i Zbigniew. Teresa Krechowicz⁵ ukończyła tutejsze LO w 1952 roku, a Jerzy Walerian Krechowicz – w 1955, po czym w późniejszym okresie uzyskał tytuł naukowy profesora w dziedzinie nauk o sztuce. W latach 1996–2002 był rektorem gdańskiej Akademii Sztuk Pięknych⁶.

Stanisław Krechowicz zmarł w Szczytnie w niedzielę 13 grudnia 1984 roku po ciężkiej chorobie, przeżywszy 83 lata. Został pochowany 17 grudnia 1984 na cmentarzu komunalnym w Szczytnie (kwatery D II, rząd IV, numer grobu 14).

⁵ Teresa Krechowicz wyszła za mąż za Sławomira Popowicza (1931–2003), syna zasłużonego szczycieńskiego pedagoga, Jana Piotra Popowicza (1900–1987). Jest pochowana na cmentarzu komunalnym w Olsztynie przy ul. Wadąskiej (kwatery XIV C/a, rząd 9, numer grobu 1).

⁶ Jerzy Walerian Krechowicz jest pochowany na Cmentarzu Centralnym Srebrzysko w Gdańsku (rejon IV, kwatera TAR I, rząd 2a, numer grobu 5).

ANEKS FOTOGRAFICZNY⁷

Z ŻYCIA SZKOŁY

Ryc. 1. Widok na budynek szkoły, w której w latach 1946–1970 funkcjonowały m.in. Szkoła Podstawowa nr 1 oraz Liceum Ogólnokształcące i Liceum Ogólnokształcące dla Pracujących. Tutaj w drugim semestrze r. szk. 1951/1952 uczył biologii Stanisław Krechowicz. Szczytno, ul. Jana Kasprowicza 1.

⁷ Ryciny bez podanego źródła pochodzą z Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie.

Państwowe Liceum Ogólnokształcące
dla Pracujących
w s z e c z y n i e

37/52

nr.....
sprawozdania

57-10-15

..... dnia 1 II 1952

Obywatel/ka/
Krechowicz Stanisław
.....
.....
w s z e c z y n i e

Powołuje Obywatela/ka/ za Jego /Jej/ zgodą do pracy w Państwowym Liceum
Ogólnokształcącym dla Pracujących w n y t y n i e
na okres od dnia 1 lutego 1952 do dnia 31 lipca 1952 r.
na charakterze kontraktowego nauczyciela biologii
na warunkach określonych w umowie wzorcowej drukowanej w załączniku
nr 1 do rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 24 października 1947
r. I Pers. 20731 /47 w sprawie wynagrodzenia pracowników kontrak-
towych w szkołach, zakładach i kursach, podległych Ministerstwu Oświaty
/Dz.Urz.Min.Ośw.Nr. 11 poz. 275 za w szczególności:
1.z obowiązkiem pełnienia zajęć w wymiarze 2 godzin tygodniowo
w okresie 1 lutego 1952 r. do 31 lipca 1952 r.
2.z obowiązkiem pełnienia zajęć w wymiarze
w okresie
3.z obowiązkiem kierowania
w okresie
4.z wynagrodzeniem miesięcznym równającym się uposażeniu
grupy funkcjonariuszów państwowych wraz z dodatkami do uposażenia
przysługującymi mianowanym
5.z wynagrodzeniem za godzinę w wysokości 18.- zł.
miesięcznie za jedną godzinę tygodniowo
6.z wynagrodzeniem dodatkowym równającym się
7.z zastrzeżeniem rozwiązania umowy, gdyby P.W.N.W. Wydział - Oświaty w Olstynie
umowy nie zatwierdziło, przy czym w tym wypadku rozwiązanie umowy nas-
tąpi z końcem miesiąca, w którym Obywatel/ka/ zostanie zawiadomiony/na/
o decyzji. Przewodniczący Wojewódzkiej Rady Narodowej Wydział Oświaty w Olstynie
w celu objęcia obowiązków służbowych zgłosi się Obywatel/ka/u. Dyrektora
Państwowego Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących w n y t y n i e

Podpis

7

100000

5-9a/68/52

Ryc. 2. Umowa o pracę z 1 II 1952 zawarta ze Stanisławem Krechowiczem
przez dyrektora Jerzego Korkozowicza.

MIEJSCE POCHÓWKU

Ryc. 3. Mogiła Julii Heleny i Stanisława Krechowiczów na cmentarzu komunalnym w Szczytnie (2025).

Autor fotografii: Grzegorz Ojcewicz

Ryc. 4. Tablica inskrypcyjna na mogile Julii Heleny i Stanisława Krechowiczów (2025).

Autor fotografii: Grzegorz Ojcewicz

*Archiwalny materiał kadrowy LO zeskanowała Anna Tobolewska
Biogram napisał i całość opracował dr hab. Grzegorz Ojcewicz*